

vlado in zoper dotične razsodbe c. kr. deželne vlade na c. kr. ministerstvo za notranje stvari;

3.) na c. kr. deželno vlado gredo dalje rekurzi zoper kazenska razsodila magistratova in zoper njegove odredbe s temi v zvezi stoječe; dalje rekurzi zoper razsodbe občinskega sveta glede razdelitve kakega zemljišča na stavišča (§ 4.);

4.) rekurzi zoper vsa ostala razsodila, ukazila in odredbe magistratove gredo na občinski svet in zoper njegove sklepe na deželni odbor.

Rekurze v stavbinskih stvareh, z všteti rekurzi zoper kazenska razsodila vred, je vlagati pri prvi stopinji v 14 dneh od dneva, ko se vroči razsodba, ter jih je zavrniti, kadar se zamudi ta rok.

Kadar sosed zamudi rekurzni rok, tedaj ga to ne ovira, da bi morebiti zasebno-pravni ugovor zoper stavbo ne dognal pravnim potom; začetek in nadaljevanje stavbe pa se sme v takšnem slučaju ustaviti samo s sodniško odredbo doseženo po civilno-pravnih pravilih.

Zoper dve soglasni razsodili v kazenskih stvareh je dopuščen daljši rekurz samo še glede odredb, v zvezi stoječih s kazenskim razsodilom. Takšen rekurz je pa ravno tako v zapadnem roku 14 dni od dneva, ko se je vročila razsodba, vložiti pri prvi instanciji, drugače ga je brez ovinkov zavrniti.

Nadzorna pravica državne uprave.

§ 113. Nadzorna pravica državne uprave v stvareh stavbinskega reda, kakor je uravnana v čl. XVI. občinskega zakona z dne 5. marcija 1862. leta, drž. zak. št. 18., in s primernimi določili občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano z dne 5. avgusta 1887. l., dež. zak. št. 22, s pričujočim stavbinskim redom ni zadeta.

O troških.

§ 114. Po obstoječih odredbinskih zakonih za uradne posle v stavbinskih stvareh pripadajoče troške mora plačati tista stranka, katera je prošila za začetek postopanja ali ga prouzročila s svojo krivdo in zlasti z nagajivimi ugovori. Stavbinsko oblastvo mora razsoditi, kako je zgoraj omenjene troške pri skupnih interesih primerno razdeliti na stranke in v koliko mora tist, ki propade, po svoji krivdi prouzročene troške postopanja, všteti troške za pravaveščo in strokovno pomoč, povrniti nasprotniku. Troški, ki nastanejo s kazenskim uradovanjem zaradi prestopka zakona, zadevajo tistega, ki je za krivega spoznan.

Razveljava in prememba starejših določil.

§ 115. S pričujočim zakonom je za občinsko ozemlje dež. stol. mesta Ljubljane razveljavnem stavbinski red z dne 25. okt. 1875. l., dež. zak. XI. kos, št. 26.

Obrtnijske raznoterosti.

Perilna sol je napravljena iz mila in sode. Dobro se skuha razstopljina mila in potem se pa pridene nekaj sode. Gosta zmes se potem ohladi in zmelje.

Dobro pokositrena železna pločevina se ohrani sto let, in ne stane več kakor črno popleskana. Pleskanje se mora

slednje četrto leto ponavljati, pa še pri tem se pločevina ne ohrani čez 30 let.

Stekleni stavbeni kamni se dajo sestaviti kakor navadni kamni. Ker so po sredi votli, močno zadržujejo mraz in zvok

Preiskavanje stavbenega kamna glede upornosti proti mrazu. Pri 30° posušeno kamenje se moči jeden teden v vodi, ki ima 15—20° toplote. Potem se pa denejo taki kosi, da zmrznejo pri 10—15° stopinjah mraza. To se ponavlja kacic 10krat. Če kamna mraz ni še nič razgnal, je to znamenje, da mu mraz ne bode škodoval.

Proti muham.

Pred vsem pazi na to, da je vse čedno in dobro prevetreno, kajti muhe se drže samo umazanih in zaduhlih prostorov. Hlev bodi torej čist, dobro naj se prevetruje in v njem naj bode tema. Na oknu se naj naredo goste dratene mrežice ali pa okviri s kakim prezornim temnim blagom, da muhe ne morejo notri in po noči naj se puste vrata odprta.

Dobro je tudi, če se apnenemu beležu pri beljenju pridene karbolne kisline in se lesni deli namažejo z lavorjevim oljem.

Če se hočejo muhe preganjati z mrčesnim praškom, ga ni treba potresati v vsem hlevu, temveč je zadosti, če se potrese prašek na vodoravni rob pri oknih, katere se potem zapre. Muhe, ki iščejo svetlobe, letajo po oknih in pridejo v dotiko z mrčesnim praškom ter padajo omamljene na okensko polico, s katere se večkrat pometo in sežgo.

Če so pajčevine tudi grde, naj se v hlevu ne ometajo, da se ne uničujejo pajki, najboljši pokončevalci muh v hlevih.

Pred vsem pa glej, da navadiš lastovke, da se bodo držale hiše in hodile tudi v hlev. Olajšaj jim gnezdenje v hlevu s tem, da pribiješ majhne poličice, na katere se rade naselijo. Pusti jim kako odprtino, da morejo vedno ven in notri letati in v zid zabij okrogle lesene kolčke, da nanje sedajo mlade lastovke.

Ravno tako naj se varujejo drugi mrčese pokončujoči ptiči. Napravijo naj se v zidovih primerne votline, da v njih gnezdiijo. Ravno tako naj se tudi varujejo netopirji.

Dobro je tudi, če se obesijo na strop zvezki praproti, na katere se po noči usedejo muhe. Po noči se ti zvezki pobero in sežgo.

Živali, ki delajo, namaži z jednim delom petroleja in jednim delom kacega družega nedrazega olja po onih mestih, koder jih muhe najboljše nadlegujejo.

V Angliji imajo tudi navado, da vso žival umijejo z vodo, v kateri se je kuhalo orehovo listje. S tem se pokončajo tudi mušja jajčica, ki se drže kože goved in konj.

Za stanovanja, spalnice in shrambe so najboljši

steklene lovivke za muhe, ki so mnogo bolje, kakor druge večkrat še grda sredstva, ki dostikrat nič ne pomagajo.

Jeseni muhe večkrat kar cepajo. Temu je kriva neka bolezen, ki prihaja od neke posebne glivice. Muhe, ki poginejo za to boleznijo, imajo okrog sebe belkast prašen obroček, kar se večkrat vidi na mrtvih muhah, ki se drže podob, oken in zrkal. Ako se take mrtve muhe spravijo in pomladi polože na police pri oknih, se mej muhe zanese ta zanje tako nevarna bolezen.

Koncem naj še omenimo, da so muhe v zdravstvenem oziru jako nevarne. Raznašajo nalezljivo snov raznih boleznij. Tako se večkrat po muhah zanese kolera, jetika, vranični prisad itd. Zato naj se na to gleda, da se živali, ki so poginile, hitro zagrebejo, da se muhe ne pasejo po njih. Tudi se naj gleda na to, da muhe ne bodo lizale slin in drugih izvržkov bolnih ljudij.

Kmetijske raznoterosti.

Pivske tropine. Tropine od piva so dobra krma ne le za krave, temveč tudi za konje. Dobro je dajati jih nekoliko k ovsu ali koruzi, posebno v letih, v katerih je oves drag. Konji, ki jedo pivske tropine, so običajno jako lepi.

Jajca, ki kokoši zneso v avgustu in septembru, se navadno najbolje ohranijo čez zimo. V teh dveh mesecih petelini najmanje plemene in je torej večina teh mesecev jajec neoplemenjenih. Taka jajca se pa dalje drže nego oplemenjene. Seveda za valjenje niso jajca teh dveh mesecev. Seveda za valjenje se tudi ne morejo dosti rabiti, ker običajno jeseni kokošim ne dajo valit. Tudi se dalje ohranijo jajca od kokošij, kjer nimajo petelina.

Živalsko in rudninsko gnojenje. Zadnji čas se ponujajo razna umetna gnojila. Ta gnojila so dobra, če se rabijo poleg živalskega gnoja, a popolnoma pa poslednjega nadomestiti ne morejo. Živalski gnoj ima lastnost, da zadržuje vlago, dočim rudninska gnojila te lastnosti nimajo. Hitro se zatorej njiva izsuši, ki se gnoji samo z umetnim gnojem. Slabe posledice tega se posebno čuti v suhih letih in na peščeni zemlji.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E. Šreknik.)

Sedemnajsto poglavje.

V Novem svetu.

Prekrasno jutro, kakeršna so samo v tropičnih deželah, se je začelo. Na nebu so bili temni oblaki, samo na vzhodu so se žarili in spreminjali v tisočerih svetlih žarkih, ki so spremljali vzhod solnca. In sedaj se je zabliskalo površje morja v prvih solčnih žarkih. Megla se je razpršila in pred očmi mornarjev razprostiral se je zelen, cveteč otok. Na temnomodri površini morja videl se je otok kot velikanski smaragd.

— Tukaj smo, kjer se nahajajo indijski zakladi. Ta otoček leži pred celino, moja naloga je izpolnjena. Slava Bogu na višavah!

S solzami veselja je zapel „Tebe Boga hvalimo“ in vsi mornarji so se mu pridružili...

Ko so utihnili glasovi vesele himne, razleglo se je glasno povelje admiralovo: „Zasidrajte se!“

Vse, kar je moglo gibati, je hitelo, da izvrši nepotrpežljivo pričakovano povelje. Jedva so bile ladije zasidrane, je Kolumb v prekrasni uniformi, obkoljen s spremstvom, šel na mostič in zakričal na ves glas.

— Pozor! Poslušajte! Izpustite čolne!

— Spustite čolne! — razleglo se je v odgovor povelje na vseh ladijah.

— V oklepah in čeladah v čolne, — zaukazal je Kolumb.

Začelo se je tekanje semtrtja, dokler se niso izpolnila vsa admiralova povelja.

Kolumb je šel v admiralski čoln s kraljevo zastavo v roki, v spremstvu vseh uradnikov ekspedicije. Hkratu ž njim sta šla v čoln poveljnika „Nine“ in „Pinte“, brata Pinsona, tudi v bogatih oblekah in v spremstvu mornarjev. Vsak Pinsonov je imel v rokah zastavo, kateri sta bili okrašeni z zelenim križem in začetnimi črkami kraljevskih imen F. in I.

Zaželeno obrežje se je naposled razprostiralo mornarjem pred očmi. Če tudi je otok bil popolnoma porasen z gozdom, vendar je bilo videti, da je obljuden. Množina popolnoma nagih domačinov je prihitela na breg, in so z znamenji in mahanjem izražali svoje začudenje in radovednost, ko so videli bele prišlece. V tem so se čolni bolje in bolje približali bregu. Voda je bila tukaj tako prozorna, da se je popolno jasno videlo v globočino več sežnjev.

Kolumb je prvi stopil na novo zemljo, pokleknil in jo poljubil; goreče je molil prav iz dna srca. Spremstvo ga je posnemalo.

Ko je tako izrazil svojo ginjenost in hvaležnost, je Kolumb vstal, potegnil meč iz nožnice in razvil kraljevsko zastavo.

— V imenu Boga Očeta, Sina in Sv. Duha, proglašam ta otok za posest presvetlega kralja našega Ferdinanda in presvetle kraljice Izabele! — zaklical je slovesno.

— Vi, Rodrigo Eskobar, kraljevski beležnik brodovja, vi Rodrigo-Sanhec de Segovija, generalni nadzornik ekspedicije, in vi Dijego de Arana, bodite temu priče! Da ne bi bile v bodoče kolike razpore, ukazujem vam, Rodrigo Eskobar, da napravite zakonito listino in jo oskrbite s podpisom vseh navzočih.

Kraljevski beležnik je hitro izpolnil dano mu povelje in listino so takoj vsi podpisali.

— Sedaj, ko so izpolnjene vse formalnosti, — se je zopet obrnil admiral k svojim spremljevalcem — je zemlja, ki je pod našimi nogami prešla v formalno last presvetlih naših gospodarjev, Ferdinanda in Izabele, in zahtevam vsled danih mi pooblastil, da mi prisežete zvestobo kot admiralu in podkralju te dežele. Ko se je to zgodilo, so vsi mornarji se rinili k Kolumbu, ga pozdravljali z glasnimi klici, poljubljali mu roke in prosili ga odpuščanja. Najprej je to storil